

ახალგორის მუნიციპალიტეტის გაზეთი

№3(107)

მარტი 2023 წელი

გამოდის თვეში ერთხელ

1991 წლის 31 მარტი – საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის რეფერენდუმი

32 წლის წინ, 1991 წლის 31 მარტს, საქართველოს ეროვნულმა ხელისუფლებამ, უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარის, ზვიად გამსახურდიას ხელმძღვანელობით, ჩაატარა რეფერენდუმი – საერთო-სახალხო კენჭისყრა სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის საკითხზე.

რეფერენდუმი დაინიშნა საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს 1991 წლის 28 თებერვლის დადგენილების საფუძველზე. ამ დადგენილებით გაუქმდა საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე საბჭოთა კავშირის უმაღლესი საბჭოს მიერ 1991 წლის 17 მარტს დანიშნული რეფერენდუმი სსრ კავშირის შენარჩუნების საკითხზე და 1991 წლის 31 მარტს დაინიშნა საქართველოს რესპუბლიკის რეფერენდუმი საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენის თაობაზე კითხვით „თანახმა ხართ თუ არა აღსდგეს საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობა 1918 წლის 26 მაისის დამოუკიდებლობის აქტის საფუძველზე?“

რეფერენდუმი ჩატარდა მთელი საქართველოს მასშტაბით და მასში მონაწილეობა მიიღო სამხრეთ ოსეთის ყოფილი ოლქისა და აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მოსახლეობამაც. რეფერენდუმში მონაწილეთა რაოდენობა შეადგენდა 3.302.572 ადამიანს (ამომრჩეველთა 90,3 პროცენტი). მონაწილეთა 98,9 პროცენტმა მხარი დაუჭირა საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენას. რეფერენდუმის შედეგად, იმავე წლის 9 აპრილს, საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესმა საბჭომ მიიღო საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენის აქტი.

გაგრძელება მე-3 გვერდზე

საქართველოს პრემიერ-მინისტრმა ირაკლი ღარიბაშვილმა პარლამენტში ინტერპელაციის წესით დაპუტატების შეკითხვებს უპასუხა

„საკავშილმა ჩააბარა რუსეთს ჩვენი ტერიტორიების 20%, ვინმემ მოჰკითხა პასუხი ამ ადამიანებს? დღეს როგორ ბედავენ, რომ ჩვენ გვისვამენ კითხვას: რა გეგმა აქვს მთავრობას ამ ტერიტორიების დაბრუნების?“

2023 წლის 24 მარტს, პრემიერ-მინისტრმა ირაკლი ღარიბაშვილმა პარლამენტში, ინტერპელაციის ფორმატში გამოსვლისას ქვეყანაში არსებული გამოწვევების შესახებ ისაუბრა და აღნიშნა, რომ „...მთავარი გამოწვევა ჩვენი ქვეყნის წინაშე დღეს, რა თქმა უნდა, არის ქვეყნის შიგნით სტაბილურობის შენარჩუნება, მშვიდობის შენარჩუნება და რომ არ დაფუძვალთ რაიმე კონფრონტაცია და ომის გადმოტანა. ეს არის ჩვენი და ჩემი, როგორც პრემიერ-მინისტრის, მთავარი ამოცანა, მთავარი საზრუნავი...“

დასასრული მე-11 გვერდზე

ღვანელონილი

ისე უნდა იცხოვრო, როგორც ბავშვს აინტერესებს...

4

წინაპართა ნიშთებისგან უაქმიანი მუხუმი წარმოვანში

8

უხუხან ქალბატონს და მრავალშვილიან დედას ქალთა საერთაშორისო დღე მიულოცეს

ახალგორის მუნიციპალიტეტის გამგებლის მოვალეობის შემსრულებელმა გელა შერმადინმა და ახალგორის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს თავმჯდომარემ თამაზ ბალაშვილმა ქალთა საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებით ყვავილებით დასაჩუქრეს ახალგორის მუნიციპალიტეტის უხუცესი ქალბატონი

და მრავალშვილიანი დედები. ბატონმა გელა შერმადინმა ფრეზეთის დევილითა დასახლებაში 98 წლის თამარ ახლოური მოინახულა და ქალთა საერთაშორისო დღე მიულოცა.

ბატონმა თამაზ ბალაშვილმა ქალთა საერთაშორისო დღე მიულოცა და სასურსათო პაკეტი გადსცა დევილითა სამივე დასახლებაში – წეროვანში, წილკანსა

და ფრეზეთში მცხოვრებ მრავალშვილიან დედებს.

„მინდა, ჩვენი მუნიციპალიტეტის უხუცეს წევრს, აგრეთვე, ყველა ქალბატონს მივულოცო ქალთა დღე. გისურვებთ ჯანმრთელობას, მხნეობასა და ბედნიერ, გაბრწყინებულ საქართველოში ცხოვრებას,“ – აღნიშნა გელა შერმადინმა.

საინფორმაციო უხეპდრა ევროინტეგრაციის პროცესებზე

ნატოსა და ევროკავშირის შესახებ საინფორმაციო ცენტრის ორგანიზებით საქართველოს რეგიონებში, სხვადასხვა სამიზნე აუდიტორიასთან ტარდება შეხვედრები საქართველოს ევროპული და ევრო-ატლანტიკური ინტეგრაციის პროცესების დინამიკის, მიღწეული შედეგებისა და სამომავლო პერსპექტივების შესახებ, საქართველოს მიერ ევროკავშირში განეწინაურებასთან დაკავშირებით განაცხადის შეტანის მნიშვნელობაზე, პროცედურებსა და არსებულ გამოწვევებზე.

შეხვედრები ტარდება საინფორმაციო ცენტრის მიმდინარე აქტივობების გეგმისა და ამერიკის შეერთებული შტატების სახელმწიფო დეპარტამენტის მიერ დაფინანსებული პროექტის „საზოგადოების

ინფორმირებულობისა და მედეგობის გაზრდა“ ფარგლებში. პროექტს საინფორმაციო ცენტრი ნატოსა და ევროკავშირის შესახებ, საქართველოში აშშ-ის საელჩოსთან ერთად ახორციელებს.

ასეთი საინფორმაციო შეხვედრა გაიმართა ახალგორის მუნიციპალიტეტშიც. შეხვედრას მოდერაცია გაუწია საინფორმაციო ცენტრის მცხეთა-მთიანეთის რეგიონული ბიუროს წარმომადგენელმა ყარამან ბერიძემ.

საქართველოს პარლამენტის საგარეო ურთიერთობების კომიტეტის აპარატის ხელმძღვანელმა ნიკოლოზ ხატიაშვილმა საქართველოს ევროინტეგრაციის პროცესის მნიშვნელობაზე, წევრობის განაცხადზე, შევსებულ კითხვარზე, ევროკომისიის რეკომენდაციებსა და ევროპულ პერსპექტივაზე გაამახვილა ყურადღება. საუბარი, ასევე, შეეხო ასოცირებით ნაკისრი ვალდებულებების შესრულებასა და ევროკავშირთან სავაჭრო ურთიერთობების მნიშვნელობას.

შეხვედრას ესწრებოდა ახალგორის მუნიციპალიტეტის გამგებლის მოვალეობის შემსრულებელი გელა შერმადინი, გამგეობის აპარატისა და სამსახურების ხელმძღვანელები და თანამშრომლები.

ახალგორის მუნიციპალიტეტის გაზეთი
რედაქტორი ანა ყურშავიშვილი
 კონტაქტი: ტელ: +995 593 501279
 mail: gazeti.akhalgori@gmail.com

1991 წლის 31 მარტი – საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის რეპუბლიკა

პირველი გვერდიდან

იმავე დღეს აშშ-ის სენატმა საგანგებო რეზოლუციით ლეგიტიმურად ცნო 31 მარტის რეფერენდუმის შედეგები, რაც წარმოადგენდა საქართველოს დამოუკიდებლობის დე-ფაქტო ცნობას.

1991 წლის 5 აპრილს გამოქვეყნდა 31 მარტს გამართული რეფერენდუმის შემაჯამებელი შედეგები, რომლის მიხედვით: ამომრჩეველთა საერთო რიცხვი იყო 3 657 477; რეფერენდუმის მონაწილეთა რიცხვი — 3 302 572, რაც შეადგენს ამომრჩეველთა საერთო რიცხვის 90.3%; კენჭისყრის მონაწილეთა რიცხვი — 3 326 100, რაც შეადგენს ამომრჩეველთა საერთო რიცხვის 89.3%-ს; სარეფერენდუმოდ გამოტანილი საკითხის დადებითად გადანყევტის “დიახ” მომხრეთა რიცხვი — 3 295 493, რაც შეადგენს კენჭისყრის მონაწილეთა რიცხვის 98.9%-ს;

სარეფერენდუმოდ გამოტანილი საკითხის უარყოფითად გადანყევტის, “არა” მომხრეთა რიცხვი — 17 400, რაც შეადგენს კენჭისყრის მონაწილეთა რიცხვის 0.53%-ს. ბათილად ცნობილი ბიულეტენების რაოდენობა — 13 690, რაც შეადგენს კენჭისყრის მონაწილეთა რიცხვის 0.41%-ს.

აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში ამომრჩეველთა საერთო რიცხვი იყო 224 788; რეფერენდუმსა და კენჭისყრაში მონაწილეობა მიიღო ამომრჩეველთა 96.64%-მა. სარეფერენდუმოდ საკითხის დადებითად გადანყევტაში — 97.67%-მა. უარყოფითად — 1.42%-მა.

აფხაზეთის ავტონომიურ რესპუბლიკაში ამომრჩეველთა საერთო რიცხვი იყო 347 175. რეფერენდუმში მონაწილეობა მიიღო 61.27%-მა, კენჭისყრაში — 61.23%-მა. სარეფერენდუმოდ გამოტანილი საკითხის დადებითად გადანყევტას მხარი დაუჭირა კენჭისყრის მონაწილეთა 97.73%-მა, რაც შეადგენს ამომრჩეველთა საერთო რიცხვის 59.84%-ს. უარყოფითად გადანყევტას — 1.42%-მა, რაც შეადგენს ამომრჩეველთა საერთო რიცხვის 0.87%-ს.

გუდაუთის რაიონის ადგილობრივმა ხელისუფლებამ რეფერენდუმში მონაწილეობაზე უარი განაცხადა. იქ მხოლოდ ერთი საარჩევნო უბანი გაიხსნა ახალსოფელში. ტყვარჩელში ადგილობრივმა ხელისუფლებამ კი მაშინ გამოთქვა სურვილი რეფერენდუმის ჩატარებაზე, როდესაც საარჩევნო უბნებისა და კომისიების შექმნის ყველა ვადა ამონურული იყო.

ქალაქ ცხინვალში, ყორნისისა და ჯავის რაიონებში რეფერენდუმი არ ჩატარებულა. ცხინვალის რაიონში რეფერენდუმი ჩატარდა შვიდ სასოფლო საკრებულოს ტერიტორიაზე, სადაც ამომრჩეველთა საერთო რაოდენობა 11 376 იყო. გაიცა 10 182 ბიულეტენი, რომელთაგან ორი ბათილად იქნა ცნობილი. სარეფერენდუმო კითხვას დადებითი პასუხი გასცა 10 180 ამომრჩეველმა.

“რეპუბლიკის შესახებ” საქართველოს რესპუბლიკის კანონის 26-ე მუხლის შესაბამისად, სარეპუბლიკოდ გამოტანილი საკითხი მიღებულია ჩაითვალოს. ეს იყო უპანასკნელი რეპუბლიკა, რომელიც ჩატარდა საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე – აფხაზეთისა და სამაჩაბლოს ჩათვლით. ნებისმიერი საქართველოს სამართლებრივი ღოკუმენტი საქართველოსთან მიმართებაში იქნება ბათილი და აბრეშის გამოცხადებული. თუ იგი არ ბათივალისწინებს 31 მარტის რეპუბლიკით გამოცხადებულ სამართლებრივ რეალიებს.

1991 წლის 31 მარტის საყოველთაო-სახალხო რეფერენდუმის შედეგების საფუძველზე საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესმა საბჭომ მიიღო „საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენის აქტი“, ხოლო 29 სექტემბერს აფხაზეთში ჩატარდა აფხაზეთის ასსრ-ის არჩევნები. კენჭისყრის შედეგად ავტონომიური რესპუბლიკის მოსახლეობამ უმაღლესი წარმომადგენლობითი ორგანოს შემადგენლობა დააკომპლექტა.

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს არჩევნებზე აქტიურად მონაწილეობდნენ ისეთი პოლიტიკური პარტიების წარმომადგენლები, როგორებიც იყვნენ კომუნისტური პარტიისა და აფხაზეთის სახალხო ფრონტის ლიდერები – ვლადისლავ არძინბა, სერგეი ბალაფში, სერგეი შამბა და სხვები, რომლებმაც პირველივე ტურში მოიპოვეს გამარჯვება. აღნიშნული პოლიტიკური ძალების (შემდგომში – სეპარატისტული ლიდერების) მიერ საქართველოს რესპუბლიკის ადმინისტრაციულ ერთეულის, კერძოდ კი აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს არჩევნებში მონაწილეობით მოხდა მათ მიერ აფხაზეთის ტერიტორიაზე 31 მარტის რეფერენდუმის შედეგების პირდაპირი აღიარება, რაც კიდევ ერთი დასტურია აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის დე იურობისა.

ისა უნდა იხსოვრო, როგორც ბავშვს აინტერესებს...

არიან ადა-
მინები, მთელ
თავის შეგნებულ
ცხოვრებას
საყვარელ საქმეს
რომ მიუძღვნის
და ამით ხარობს,
სიცოცხლის ხალ-
ისი და მოტივაცია
ემატება...

ქალი ყოველთ-
ვის მალავს ასაკს,
– ეს შეუცვლელი
თვისება და ხასი-
ათში მტკიცედ გამ-
ჯდარი განწყობა,
მაგრამ იშვიათად,
ალბათ, პირიქითაც
ხდება. დღეს ჩემმა
რესპონდენტმა

ქალბატონმა ლეილა ოვაშილიმა (არ მიკითხავს, ისე), –
რამდენიმე თვეში 80-ის გავხდებიო, მითხრა, – ოხვრითა
და დანანებით კი არა, მისეული ლალი, იუმორნარევი
ხმით... ის ნახევარ საუკუნეზე მეტია ახალგორის მკვიდ-
რია, ჩვენი საუბარიც აქედან დაიწყო...

– თბილისელი ვარ, თბილისში დავიბადე, ბავშვო-
ბა და სტუდენტობაც თბილისში გავატარე... პროფე-
სიით ინჟინერი ვარ. საქართველოს პოლიტექნიკური
ინსტიტუტის მსუბუქი მრეწველობის ფაკულტეტის
დამთავრების შემდეგ მსუბუქი მრეწველობის სამინის-
ტროში გამანაწილეს სამუშაოდ...

– რა გვევლებოდათ ახალგაზრდა სპეციალისტს?

– საქართველოს მასშტაბით ვამონებდით წარ-
მოებებს, ვეხმარებოდით ახალი ტექნოლოგიების დან-
ერგვაში...

– ასე მოხვდით ახალგორშიც...

– კი... 1-თვიანი მივლინებით ჩამოვედი ახალგორში.
მაშინ დაბაში ფუნქციონირებდა სამკერვალო ფაბრიკა,
სადაც მზადდებოდა პროდუქცია და მოთხოვნილება
დიდი იყო, ათეულობით ქალიც იყო დასაქმებული. მე
ახალგაზრდა სპეციალისტებს ვასწავლიდი, ვეხმარებო-
დი მაღალი ხარისხის პროდუქციის დამზადებაში, ნამუ-
შევარსაც ვამონებდი.

შემდეგ რაიონის ხელმძღვანელობამ გადაწყვი-
ტა თანამედროვე ტიპის საწარმოს მშენებლობა ერი-
სთავების სასახლესთან ახლოს. მაშინაც გამომაგზა-
ვნეს მივლინებით, რომ მშენებლებს სწორი და ზუსტი
გადაწყვეტილება მიეღოთ, თუ სად უნდა დამონტა-
ჟებულიყო კონტინერები და სხვადასხვა სპეციფიკუ-
რი დანადგარები... როცა ფაბრიკა გაიხსნა, 1 წლით
გამომავ ზავნა სამინისტრომ სამუშაოდ... მაშინ ძალიან
ახალგაზრდა ვიყავი და ხალისით, შემართებით ჩავე-
ბი ახალი საწარმოს მუშაობაში პროფესიული თვალ-
საზრისით. მიხაროდა, ჩემი წვლილი რომ შემქონდა
ახალი ფაბრიკის საქმიანობაში... ერთი წელი ნახევარ
საუკუნედ იქცა და დღეს ისევ ახალგორში ვიქნებოდი,
2008 წლის ომი რომ არ ყოფილიყო, თუმცა, იმედი მა-
ქვს დიდი, რომ ისევ შევალთ, ისევ დავბრუნდებით.

– საზოგადოების დიდ ნაწილს, განსაკუთრებით ახ-
ალგაზრდობას შეიძლება არც ახსოვს ეგ დრო და თქვენი
დიდი ღვაწლი... ლეილა ოვაშილს დღეს და თითქმის 40
წელია, საზოგადოება, ახალგორელები მასწავლებლად
აღიქვამენ...

– ასეა, პროფესია შევიცვალე, რადგანაც ფაბრიკა
გაუქმდა, გაიძარცვა და მეც პირველ, მეორე და ყან-
ჩავეთის სკოლაში მიმინვიეს ხაზვის, ხატვის და შრომის
მასწავლებლად. მაშინ ისწავლებოდა ასეთი საგანი
– შრომა... შემდეგ წლებში შრომის ნაცვლად ისწავ-
ლებოდა კულინარია და ხელსაქმე. ხელსაქმე, გარდა
პირდაპირი მნიშვნელობისა, მოიცავდა აგრეთვე დე-
კორატიულ-გამოყენებით ხელოვნებას. მოსწავლეები
ინტერესით ამზადებდნენ მეორადი პროდუქციისაგან
ახალ დეკორაციას.

განათლების სისტემაში სისტემატურად ტარდება
რეფორმა და ერთ-ერთი რეფორმის შემდეგ სკოლაში
აღარც ხატვა, აღარც შრომა, აღარც ხელსაქმე ისწავ-
ლებოდა. დაგვემატა ახალი საგნი „რელიგია“.

– ჩვენი თაობა ათეისტურ ეპოქაში გაიზარდა...

– გასაგებია, რის თქმაც გინდათ... მე მონათლულიც
არ ვიყავი ბავშვობაში... მოვინათლე ლარგვისის წმინ-
და თევდორეს ეკლესიაში. ყოველთვის ვამაყობ, რომ
ნათლობის საზეიმო ცერემონია ჩაატარა ყველასათვის
საყვარელმა და პატივცემულმა მეუფე ისაიამ.

შვილის, ჩემი ზურას გარდაცვალების შემდეგ
სწორედ მეუფე ისაია დამეხმარა, რომ ცხოვრება გამე-
გრძელებინა ჩემი ორად გაპობილი გულით. ერთ ნან-
ილში გლოვა და ცრემლი იღექებოდა, მეორეში სიხ-
არული – ჩემს უფროს შვილს კახას რაც ეკუთვნოდა...

მივუბრუნდეთ რელიგიის გაკვეთილებს, ანუ მე ამ
დროისათვის მართლმადიდებელი ქრისტიანი ვიყავი,
ბევრს ვკითხულობდი, დავდიოდი ეკლესიაში, ვესწრე-
ბოდი წირვა-ლოცვებს, სხვადასხვა რიტუალს. სანამ ამ
საგნის სწავლებას დავიწყებდი, წარმატებით გავიარე
სამთვნიანი კურსები. ამ დროს ახალგორის მეორე რუსუ-
ლი საშუალო სკოლა გადაკეთდა ქართულ სკოლად და
რელიგიის სწავლებასთან ერთად დამნიშნეს დირექტო-
რის მოადგილედ სასწავლო დარგში. ხელოვნების და
რელიგიის გაკვეთილებს ვატარებდი მეუფე ისაიას თხ-
ოვნიტ ეკლესიაში.

სკოლაში მოვანყე რელიგიის კაბინეტი, რომელიც
ასევე მეუფე ისაიამ აკურთხა. ბავშვები დასვენებებზე
შედიოდნენ, ლოცულობდნენ, ხატების ისტორიას სწავ-
ლობდნენ, სანთელს ანთებდნენ.

დასაწყისში ჩვენი ბავშვობის ათეისტური ეპოქა ახ-
სენეთ. კომუნისტური პარტიის წევრი არასოდეს ვყო-
ფილვარ, კომკავშირელი კი ვიყავი და თანაც, ძალიან
აქტიური (იღიმის)...

– 2008 წელი...

– ვერ მივატოვე ახალგორი, სკოლა... 1 წელი
თბილისიდან დავდიოდი ყოველდღე... კიდევ ვერ ვი-
ჯერებდი საზარელ ოკუპაციას... 2009 წელს, როდე-
საც იქაურმა ხელისუფლებამ ოსური პასპორტების გა-
კეთება მოგვთხოვა, წამოვედი... ამავე წელს წეროვნის
დევნილთა დასახლებაში სკოლა გაიხსნა...

– ყველაფერში, რაც ახალდაფუძნებული და ახალგაზ-
სნილია, ბევრი პრობლემა იჩენს ხოლმე თავს...

დასასრული მე-ნ გვერდზე

ოსნებები სწავლა!

„სსიპ მცხეთის მუნიციპალიტეტის სოფელ წეროვნის N3 საჯარო სკოლის მე-11(1) კლასის მოსწავლე თამარ (თათა) ბუთხუზი Flex-ის პროგრამის გამარჯვებულია! ის მომავალი აკადემიური წლის განმავლობაში ამერიკის შეერთებულ შტატებში სრული დაფინანსებით ისწავლის... ოცნებები ხდება!!!“ – წერს სოციალურ ქსელში ამავე სკოლის დირექტორი ირმა ტატიშვილი.

2022 წელს თათამ რონდელის ფონდის პროექტში „თემის ახალგაზრდობის ჩართულობა საქართველოს

რეგიონებში“ მიიღო მონაწილეობა და პროექტის ფარგლებში გამართულ ვიქტორინაში გაიმარჯვა. პროექტი საქართველოში აშშ-ის საელჩოს მხარდაჭერით იმართება.

Flex მომავალი ლიდერების გაცვლის პროგრამაა, რომელიც უზრუნველყოფს სტიპენდიის დაფინანსებას საშუალო სკოლის მოსწავლეებისთვის.

მადლობა უსაძლეოებისთვის!

ანა მნითური მცხეთა-მთიანეთის რეგიონული ჰაბის ახალგაზრდების სტაჟირების პროგრამის მონაწილეა. ეს პროგრამა ხორციელდება პროექტის „სამოქალაქო საზოგადოების ინიციატივა“ ფარგლებში, ევროკავშირისა და კორნად ადენაუერის ფონდის მხარდაჭერით. ანა სამი თვის განმავლობაში აქტიურად იყო ჩართული ორგანიზაციის მიმდინარე პროექტებში და ფიქრობს, რომ მიღებული ცოდნა და გამოცდილება სამომავლო მიზნების მიღწევაში აუცილებლად დაეხმარება.

ანი მნითური: „ორგანიზაციაში განხორციელებული სხვადასხვა აქტივობები მაძლევდა საშუალებას აქტიურად ვყოფილიყავი ჩართული რეგიონის განვითარებაში. ჩემთვის აქ გატარებული სამუშაო დრო იყო შესაძლებლობა სიახლეების აღმოჩენის, ახალი უნარებისა და გამოცდილების მიღების, რომელიც სამომავლოდ, საკუთარი მიზნების მიღწევაში დამეხმარება.

აღსანიშნავია, რომ სტაჟირების პერიოდი გაძლევს საშუალებას მაქსიმალურად გამოიყენო დრო საკუთარი თავის განვითარებისთვის, ახალი ადამიანების გაცნობისა და უკვე არსებული ცოდნის პრაქტიკულ ნაწილში გამოყენებისათვის...

მქონდა შესაძლებლობა მიმელო მონაწილეობა რეგიონისთვის მნიშვნელოვან პროექტებში, უკეთ გამეცნო საჭიროებები, წვლილი შემეტანა განვითარებაში და ამემალღებინა მოქალაქეობრივი პასუხისმგებლობა.

მადლობა საინტერესო და მრავალფეროვანი გამოცდილების მიღების შესაძლებლობისთვის.“

ტყის მდგრადი და კლიმატგონივრული მართვის პრინციპების დანერგვა

გასულ წელს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ორგანიზებით, სკოლების ეკოკლუბების ქსელის პრეზენტაცია გაიმართა.

აღნიშნული ქსელის შექმნის მიზანია ახალგაზრდების გარემოსდაცვითი თემებით დაინტერესება და მათი ჩართულობის გაზრდის ხელშეწყობა.

ასეთი ეკოკლუბი შეიქმნა წეროვნის №3 საჯარო სკოლაშიც, რომელსაც ამავე სკოლის პედაგოგი ნონა დემუროვი ხელმძღვანელობს. სკოლაში 7 მარტს

გაიმართა საინფორმაციო შეხვედრა – „ტყის მდგრადი და კლიმატგონივრული მართვის პრინციპების დანერგვა“, გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის – გარემოს საინფორმაციო სამსახურის მთავარი სპეციალისტის ანა მანჯავიძის ხელმძღვანელობით. შეხვედრას ესწრებოდნენ დანყოფინით, საბაზო, საშუალო საფეხურის მოსწავლეები, რომლებმაც ისაუბრეს კლუბის საქმიანობის შესახებ და სამოქმედო გეგმა წარმოადგინეს პრეზენტაციის სახით. საინფორმაციო შეხვედრის ბოლოს, მოსწავლეებს გადაეცათ საჩუქრები.

ისე უნდა იხსნოდნენ, როგორც ბავშვს აინტერესებს...

მე-4 გვერდიდან

– მაგრამ მასწავლებელი რის მასწავლებელია, თუ თავისი ტაქტით, გულისხმიერებით ვერ მოძებნის ბავშვს გულის გასაღებს...

ომგამოვლილებისთვის კიდევ უფრო მძიმეა ერთ გუნდად შეკვრა, თანაც ამ სკოლაში მართო ახალგორელები არ ვიყავით, ჩვენ გვერდით იყვნენ და დღესაც არიან ლიახვის ხეობიდან დევნილები, ისინი კიდევ უფრო მძიმე მდგომარეობაში აღმოჩნდნენ ომის დროს... მასწავლებლები და ბავშვებიც ომის შემდეგ გაიფანტნენ სხვადასხვა ქალაქებში, ნელ-ნელა მოვგროვდით... ვცდილობდით, ერთმანეთისადმი მეტი სიბოძო და გულისხმიერება გამოგვეჩინა... მეამაყება, რომ დღეს სკოლას შეკრული, საღად მოაზროვნე, პროფესიონალიზმითა და მომავალი თაობის სიყვარულით სავსე პედაგოგები ჰყავს. თავიდან 800 ბავშვი იყო, მერე თანდათან ეს ციფრი თითქმის გაორმაგდა. ომმა და საკუთარი სახლებიდან წამოსვლამ ბავშვებს, რა თქმა უნდა, თავისებური დალი დაასვა, მაგრამ შემდგომ წლებში ჩვენი და მშობლების ძალისხმევით გაუფერმკრთალდათ ეს ტკივილი, წარმატებები მოიპოვეს, სხვადასხვა გამოწვევებში მონაწილეობენ, აქაურობასაც შეეჩვივნენ და ცხოვრება გაგრძელდა...

ლეილა ოვაშვილი კოლმეხტიან ქრთაღ

რაც მთავარია, სხვადასხვა სკოლებიდან მოსულმა მასწავლებლებმა სრულიად ავირიდეთ შური, მტრობა... საერთო ტკივილმა დაგვაკავშირა, გაგვაერთიანა, ბავშვებიც ისე დამეგობრდნენ, თითქოს ერთად იყვნენ გაზრდილები... ეს დამოკიდებულება წარმატების საწინდარიც არის... ჩვენი სკოლა ყოველთვის მონაწილეობს, რაშიც ღირქეციის და ღირქეცორის ირმა ტატიშვილის დამსახურებაც არის.

ჩემი სკოლაში გატარებული წლები, ვფიქრობ, ნაყოფიერია, რადგანაც თითქმის მთელი ცხოვრება მივუძღვენი. სკოლა ჩემი ოჯახივით არის... დილით სკოლას რომ მივუახლოვდები, მიხარია, ნაბიჯს ავაჩქარებ ხოლმე. ბედნიერებაა შენს საყვარელ საქმეს რომ აკეთებ, ეს საქმეს სხვას რომ ახალისებს, მოტივაციას აძლევს. ამ შემთხვევაში კიდევ უფრო აღმატებულს – ბავშვებს რომ ახალისებს შენი შრომა, მისი სულისა და გონების განვითარებას რომ უწყობს ხელს, ბედნიერებაა.

ცხოვრებამ დიდი, უფრო დიდი რომ აღარ არსებობს, ისეთი ტკივილი განმაცდევინა... და თუ ცხოვრება მაინც გავაგრძელებ, რომ შევძელი ფეხზე დავმდგარიყავი, გამედიმა, სხვაზე მეზრუნა, ეს სკოლამ, ბავშვებმა შემადლებინეს. მასწავლებელი ბავშვით ცხოვრობს,

ძალაუვნებურად მეტ სტიმულს გაძლევს. ისე უნდა იცხოვრო, როგორც ბავშვს აინტერესებს. მე ამ ასაკშიც კიდევ ბევრ სიახლეს ვსწავლობ, ძალდატანებით და სამსახურის გამო კი არა, – მინტერესებს... ბავშვი მუდამ განვითარების პროცესშია. ჩემი აზრით, ასევე უნდა ვიყოთ მასწავლებლებიც, მიუხედავად იმისა, რა საგანს ვასწავლით. ჩვენ ხომ მართო საგნის სწავლება არ გვევალება, ყველაფრისადმი დამოკიდებულებას პატარა ჩვენგან სწავლობს, – მანერებს, საუბრის კილოს, საზოგადოებაში მოქცევის წესებს და ასე შემდეგ...

– სამი წლის წინ განათლების სისტემაში სიახლის დანერგვა ითვალისწინებდა პენსიონერი მასწავლებლისათვის მთელი წლის ხელფასის გადახდას და სახლში გაცილებას...

– ნურას უკაცრავად... მე ეს სიახლე და შემოთავაზება არ მიმიღია. თანხას გადავიხდი და სახლში მიბრძანდი, – ეს ჩემთვის მიუღებელი იყო. ამიტომაც წავიდი, შესაბამისი გამოცდები ჩავაბარე და განვავრძე მუშაობა. ვფიქრობ, რომ წლები მართლაც მხოლოდ ციფრებია...

– ქალბატონო ლეილა, ლექსებსაც წერდით...

– კი, ვწერდი, ეს იყო უდიდესი ტკივილის და სევდის გამოძახილი... საკუთარ თავთან როცა ვრჩებოდი და ყოველდღე მართო მივეყვებოდი გზას ჩემი მარად 17 წლის ზურასკენ, რასაც ვფიქრობდი, რასაც ვესაუბრებოდი ქვაში გამოკვეთილ მის სახეს, თავისთავად რითმებად იქცეოდნენ ხოლმე...

არავინ თქვას, დრო მკურნალიაო. არავითარ შემთხვევაში! დრო, უბრალოდ, ტკივილთან ცხოვრებას გაჩვენებს... თანაც, გულის მეორე ნაწილში ოთხი არაჩვეულებრივი შვილიშვილი მყავს – ეკატერინე, ქეთევანი, ნიკოლოზი და კესარია... ჩემს კახას და ანას ბედნიერი ოჯახი აქვთ, ეს ჩემთვის სიხარულის ზღვაა...

მინის ნაკვეთზე მარცვლოვანი ნაწილის გადანვისთვის მასპრი ჯარიმა წესდება

13 მარტს საქართველოს მთავრობის სხდომაზე მინისტრთა კაბინეტის წევრებმა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს კანონპროექტზე იმსჯელეს, რომლის თანახმადაც მარცვლოვანი ნაწილის გადანვისთვის მკაცრი ჯარიმა წესდება გავრცელებული მავნე პრაქტიკის – მოსავლის აღების შემდეგ სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებზე ცეცხლის ნაკიდების აღმოფხვრისა და შემაკავებელი ეფექტის შექმნისთვის. დღეს კანონმდებლობაში არ არსებობს ამ სახის პირდაპირ გათვალისწინებული სამართალდარღვევა და შესაბამისი სანქცია.

„გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოს დაცვის კუთხით არაერთი მნიშვნელოვანი ინიციატივა ჰქონდა ბოლო პერიოდის განმავლობაში. ვაგრძელებთ ამ პროცესს, როგორც ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის კუთხით, ასევე სამრეწველო საწარმოებისა და ავტომანქანებიდან გამომავალი კონტროლის მიმართულებით. ეს საკითხი, რომელზეც მთავრობამ იმსჯელა ერთ-ერთი ის გამოწვევაა, რომელსაც ჩვენ ყოველ შემოდგომაზე ვაკვირდებით, ძირითადად კახეთის რეგიონში. სამწუხარო პრაქტიკაა, როცა ფერმერების მხრიდან ხდება სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების გადანვა, რაც დიდ ზიანს აყენებს ნიადაგს და ძალიან დიდი გამოწვევების წინაშე შეიძლება დავდეთ ამ ცეცხლის გავრცელების კუთხით. აქამდე არ გვქონდა ქმედითი მექანიზმი ამის საწინააღმდეგოდ და დღეს, მთავრობამ მოინონა ად-

მინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსში ცვლილებების პროექტი, რომელიც წარედგინება პარლამენტს,“ – განაცხადა სოფლის მეურნეობის მინისტრმა ოთარ შამუგიამ.

როგორც არსებულმა პრაქტიკამ აჩვენა, ბოლო დროს გახშირებულია შემთხვევები, როდესაც სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების მფლობელები, მოსავლის აღების შემდგომ ახდენენ მინის ნაკვეთზე დარჩენილი ნაწილისთვის ცეცხლის ნაკიდებას დაწვის მიზნით, რაც დიდ ზიანს აყენებს როგორც ნიადაგს ასევე გარემოს და ამავდროულად აღნიშნული ქმედება დიდ ზიანს აყენებს ნიადაგსა და გარემოს. ამასთანავე დიდია მიმდებარე ნაკვეთებზე, მინდვრებზე, ტყეებზე ან დასახლებულ პუნქტებზე ხანძრის გავრცელების ალბათობა. კანონპროექტის თანახმად, მინის ნაკვეთზე არსებული მარცვლოვანი მცენარეებისთვის (მათ შორის მათი ნაწილისთვის) ცეცხლის ნაკიდებისთვის წესდება ადმინისტრაციული ჯარიმა: ფიზიკური პირებისთვის თითოეულ ჰექტარზე 1 000 ლარის, იურიდიული პირებისთვის კი - 2 000 ლარის ოდენობით. აღნიშნული სანქციები გამოიწვევს მინის ნაკვეთის მესაკუთრის, მფლობელი ფიზიკური პირის, ან იურიდიული პირის დაჯარიმებას.

ახალგაზრდის მინისტრის განცხადება სერვის-ცენტრის განხორციელება

წეროვნის დევილითა დასახლებაში ერთ-ერთ მნიშვნელოვან პრობლემად რჩება დასუფთავება და არასაყოფაცხოვრებო ნარჩენების მართვა.

ჩვენ ვცდილობთ, გავითვალისწინოთ მოსახლეობის თხოვნები და საჭიროებები, და გთავაზობთ შემდეგ გამოსავალს:

1. სამეურნეო ნარჩენების პრობლემა

სამეურნეო ნარჩენების გატანა/გადამუშავება არ ხდება დასუფთავების სამსახურის მიერ, ამიტომ მათი ნაგვის ურნებთან დატოვება იწვევს გზების სავალი ნაწილის დაფარვას. მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენ პერიოდულად, საკუთარი რესურსებით, ვახდენთ გატანას, ყოველდღიურად ისევ ვაწყდებით ტოტებს და მსგავსი ტიპის ნარჩენებს ქუჩებში.

ჩვენ ასევე გაგიზიარებთ ინფორმაციას, რამდენად მავნეა მათი დაწვა, რადგან ეს ვნებს როგორც თქვენს, ასევე სხვა ადამიანების ჯანმრთელობას.

გამოსავალის სახით გთავაზობთ:

ა) სამეურნეო ნარჩენებისთვის გამოყოფთ ადგილი საკუთარ ეზოში, მათი კომპოსტირების შედეგად მიიღებთ ბუნებრივ სასუქს.

ბ) თუ გადანაცვლებთ ასეთი ნარჩენები დატოვოთ ნაგვის ურნებთან, პირველ რიგში, გთხოვთ ტოტები

შეკრათ მჭიდროდ და მხოლოდ შაბათს ან კვირას დატოვოთ ურნასთან, ამ პერიოდში ჩვენი სამსახური მობილიზებული იქნება რომ დროულად მოხდეს გატანა ტექნიკის გამოყენებით.

2. ნაგვის ურნების პრობლემა

სოციალურ ქსელში ვხვდებით და გვიზიარებთ სურათებს დაზიანებული, ან გზიდან გადავარდნილი ნაგვის ურნების. იქიდან გამომდინარე, რომ წეროვანში კომპაქტურად არის ჩასახლებული 9000-მდე ადამიანი, გარემოში სისუფთავის შენარჩუნება ძალიან რთულია. სერვის-ცენტრის თანამშრომლები ასუფთავებენ და აწესრიგებენ ქუჩებს.

ა) ყურადღების მიღმა არ გვრჩება და ამ დროისთვის, აღრიცხული გვაქვს ყველა დაზიანებული და მოძველებული ნაგვის ურნა, მათი შეკეთება/ჩანაცვლება იგეგმება მაისის თვეშიც.

ბ) მიუხედავად იმისა, რომ ნაგვის ურნების განახლება პერიოდულად ხდება, ძალიან ხშირია მათი დაზიანების შემთხვევები. დღესაც მოხდა ასეთი ფაქტი, მეოთხე რიგში, ახალ ნაგვის ურნაში გააჩინეს ცეცხლი. გვესმის, რომ პირველ რიგში, სწორედ ჩვენი ვალდებულებაა ვიზრუნოთ დასახლებაში სისუფთავის დაცვაზე, მაგრამ თქვენი ჩართულობის და დახმარების გარეშე ეს შეუძლებელი იქნება. გთხოვთ, არ დაყაროთ ნაგავი ქუჩაში და ნუ დაზინებთ ნაგვის ურნებს!

იმედი გვაქვს, რომ გაზიარებული პასუხისმგებლობით გადავჭრით ამ პრობლემას!

წინაპართა ნიშნებისგან შექმნილი მუზეუმი წარმოასწავს

ჟურნალ „გზის“ მარტის ნომერში გამოქვეყნდა ჟურნალისტ ანა კლანდაძის წერილი ახალგორელ ხეზე კვეთის ოსტატზე ზაზა გათენაშვილზე, სადაც საინტერესოა წარმოდგენილი მკვიდრი ახალგორელის, ნიჭიერი ხელოვანის ცხოვრების გზა.

ახალგორში დაიბადა და გაიზარდა, მაგრამ 2008 წლის აგვისტოს ომის შემდეგ, მშობლიური კუთხის დატოვება მოუხდა და მისი ცხოვრების ახალი ეტაპი წეროვანში დაიწყო. დღეს იქ სახელოსნო აქვს, სადაც ხეზე კვეთის ოსტატი ზაზა გათენაშვილი ყოველდღიურ რეჟიმში მუშაობს და ამავდროულად ხელოსნობაში დაგროვილ ცოდნას ახალგაზრდებს უზიარებს.

არაერთი დევნილი ოჯახის შვილი ყოფილა მისი მოსწავლე, ბევრ მათგანს ეს საქმიანობა გაუგრძელებია და ხეზე კვეთა მათი შემოსავლის წყაროდ ქცეულა. თავად ზაზა გათენაშვილმა ხელობა მამის, გოგი გათენაშვილისგან აითვისა, მერე კი თანამედროვეობის ცნობილი ოსტატის, თამაზ ჩერტყოშვილის შეგირდი გახდა. სამხატვრო აკადემიაში სწავლა ინტერიერის დიზაინის ფაკულტეტზე დაიწყო და ავეჯის დიზაინის მიმართულებით გააგრძელა. მიუხედავად იმისა, რომ დიპლომის მიხედვით ავეჯის დიზაინერია, მისი საქმიანობა მხოლოდ ამ ნივთების შექმნით არ შემოიფარგლება. პედაგოგიური საქმიანობა თბილისში დაიწყო, სადაც 9 წლის განმავლობაში ერთ-ერთ სკოლაში სპეციალური საჭიროების მქონე ბავშვებს ასწავლიდა და მათი ხელით შექმნილი ნამუშევრებით გამოფენებს აწყობდა. მოზარდებთან მუშაობას მაშინ შეერჩია და მას შემდეგ სულ ჰყავს შეგირდები. გარდა ამისა, წეროვანში ახალგორიდან წამოღებული ნივთებით მუზეუმი მოაწყო. უამრავი მნიშვნელოვანი ექსპონატი აქვს, რომელსაც წლების განმავლობაში მამამისი აგროვებდა და უფრთხილდებოდა, ახლა კი მათზე თავად ზრუნავს. მისი მშობლები დღემდე ახალგორში ცხოვრობენ. 4 წელია, იქაურობა არ უნახავს. თვეში 10 დღეა გამოყოფილი იქ შესასვლელ-გამოსასვლელად და ყველა საჭირო საბუთს რომ მოაწესრიგებს, იმედი აქვს, სამუს მისცემენ და ახალგორში ჩასვლას შეძლებს.

– ხეზე კვეთა მამაჩემის გვერდით ვისწავლე. მას ახალგორში პატარა სახელოსნო ჰქონდა. 76 წლის კაცია და დღემდე ტყეში დადის, ფესვებისგან თუ წყალს გამორიყული ხის ნაჭრებისგან საოცარ ნივთებს ქმნის. ბავშვობაში პატარ-პატარა რაღაცებს მეც ვაკეთებდი, მაგრამ ჩემს პირველ დამოუკიდებელ ნამუშევრად შეიძლება ორნამენტებიანი მაგიდა დავასახელო, რომელიც 17 წლისამ გავაკეთე. ბევრი მიმართულებით

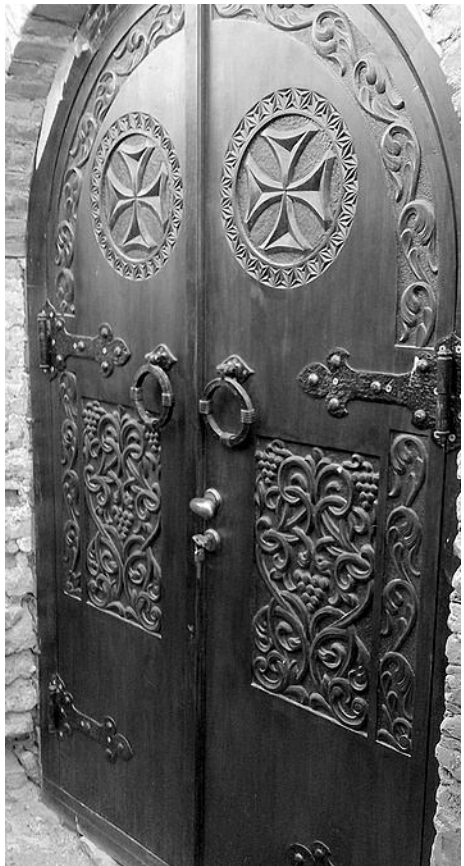
მაქვს ნამუშევარი. შექმნილია როგორც მცირე ზომის, ისე დიდი ნივთები, მათ შორისაა: კიბეები, კარები, რესტორნის დეკორაციები, სუვენირები, ასზე მეტი სხვადასხვა საეკლესიო ნივთი, საქართველოს მასშტაბით არაერთ ეკლესია-მონასტერშია...

მამაჩემი მთელი ცხოვრება ხალხურ რენესასა და ეთნოგრაფიას ემსახურება. ახალგორში ძალიან დიდი მუზეუმი შექმნა. წინაპრების ნივთებს მთელი საქართველოს მასშტაბით იკვლევდა და აგროვებდა. მისი ჰობი მეც გავაგრძელე და იმ გიგანტი, თითოთ საჩვენებელი მუზეუმის ექსპონატების ნაწილი წეროვანში წავიღე. სახელოსნოს გვერდით, 40 კვ.მ. მივაშენე და იქ განვათავსე.

ბევრი სხვადასხვაგვარი ნივთია, მათ შორის კერამიკული ნიმუშებიც. ერთი დიდი უნიკალური სკვირიც მაქვს, რომელშიც ჩვენი წინაპრები პურს ინახავდნენ.

ასევე, 2 საუკუნეზე მეტი ხნის ხისგან გამოთლილი დედაბოძი, რომელიც 90-იან წლებში ქსნის ხეობაში მამაჩემის მოსწავლეებმა, დანგრეულ სახლში იპოვეს. დედაბოძი მამამ ახალგორში შეინახა და მერე მე წამოვიღე...

P.S. ზაზა გათენაშვილმა რამდენიმე თაობა აღზარდა და როგორც აღნიშნა, ცდილობს, გაკვეთილები მათ რეჟიმს მორაგოს. ამჟამად ათამდე შეგირდი ჰყავს და ამბობს, რომ ბავშვების მოზაადებას მომავალშიც დიდი სიახლოვეებით გავაგრძელებს.

ზაზა გათენაშვილის ნამუშევარი: ახალგორის ღვთისმშობლის შობის სახელობის მონასტრის კარები

ერთი დღე ლოროში

ლამის წყვდიადს რიყრაჟი შეეპარა...

– ადექით, გოგოებოოოო, – ხმამალა წაგვიმღერასავით ნინა ძალომ; ყურათქაღმა, ასე ეძახდნენ სოფელში...

„ღმერთო, რა ენერგია აქვს ამ ქალს... გუშინ კარტოფილს თოხნიდა, მერე სალამოს ცხვრის წველა, ყველის ამოყვანა, ვახშამი, ჭურჭლის დასუფთავება... მართალია, ამას ყველაფერს ერთად ვაკეთებთ, მაგრამ მაინც დამლელია; მერე ცოტა გართობა და ძილის დროც დგება...“ ვწევარ და ეს ყველაფერი კინოკადრებით გავატარე დახუჭულ თვალებში...

– გოგოებოოო, გათენდაა, გაიღვიძეთ, თქვე გასახარებლობოო... – ისევ გვეხმატკბილება სიბნელეში ნინა ძალო და თან ასანთს აჩხაკუნებს, რომ „ხელილამფა“ აანთოს.

ნელ-ნელა აშრილდა სანოლები და დაახლოებით 15 წუთში სამხედროებით დამწკრივებულები,

ლამარა ბერიანიძე ქსნის ხეობიდან არის. საქართველოს პოლიტიკური ინსტიტუტის დამთავრების შემდეგ „შავი ოქროს“ ქალაქში – ტყიბულში გაანაწილეს სამუშაოდ ინჟინერ-გეოლოგი... ის დღემდე ოჯახით იქ ცხოვრობს, მაგრამ ფიქრით ბავშვობის საბუდარს დასტრიალებს... ეს ლამაზი მოგონებაც, სადაც რეალური ამბავია მოთხრობილი, ქსნის ხეობას ეძღვნება.

ხელში ვედროებით, ხმამალა ყაყანიტ გავეშურეთ ბერისკენ.

ბერა – რა უცნაური სახელია, ან ვინ მოიგონა ნეტა (ახლა ცნობილ ახალგაზრდას ჰქვია... ეს ისე...)? ბერა – წნელით შემოღობილი პატარა ადგილია, 150-200 სულ ცხვარს იტევს დაახლოებით. ერთ მხარეს ლასტის კარები აქვს, შიგნით რომ ცხვრები შევრეკოთ; მეორე მხარეს მცირე ღიობია დატოვებული, თითო ცხვარი რომ გამოივლის, იმხელა... გამოსასვლელის ორივე მხარეს სამ-სამი მოზრდილი ქვა დევს, ე.წ. მეჯერის სკამი (მეჯერე ცხვრის მწველავს ჰქვია), სკამის წინ პატარა ორმოა ამოჭრილი ვედროს ჩასადგმელად, ცხვარმა რომ არ წააქციოს...

მოვსხლიტეთ ფარას ცხვრების ნაწილი და შევრეკეთ ბერაში. მიმრეკმაც დაიკავა თავისი ადგილი; ჩვენც ჩავმწკრივდით ორივე მხარეს. მე და ყიდა ძია ბერის თავში დავსხედით, მუხლი მუხლს მივ-

აბჯინეთ და დავინწყეთ ცხვრების სათითაოდ გამოშვება...

მიუხედავად იმისა, რომ ცხვარი ძალიან ცოტას ინველება, მაინც სწრაფად ივსება ქაფქაფა რძით ვედროები. ძია ყიდა პირველობას არავის უთმობს, პირამდე აავსო ვედრო; არც დანარჩენები ჩამორჩებიან: ნინა, ბაბუღია, ნუნუ, ვალოდია, ჯუმბერი... მე? ჰა, ჰა, ჰააა, მე არასოდეს გამივსია ვედრო...

დრო გარბის, გათენდა... ოცდაათამდე ცხვარია დარჩენილი ბერაში; უცებ მოიღრუბლა, თოვლივით წამოგვავარა წვრილი ხორხოშელა. ყიდამ ცას ახედა, გამოცდილი მწყემსია (ხშირად უნახავს ამინდის უეცარი ცვლილება) და...

– ადექით, გოგოებო, თორემ საშინელი სეტყვა დავატყდება თავზე.

ნინამ ბაკში გადაიხედა:

– რალა დარჩა, ბარემ ესენიც გამოვწველოთ...

– ვერ მოვასწრებთ, – არ თმობს ყიდა ძია.

– ოოო, გამოუშვი დროზე, თითო ხელის მოჭერა უნდა, მეტი ხომ არა?

– მე გითხარით და, კი ბატონო, – დაყარა ფარ-ხმალი ყიდამ.

უხმოდ გავაგრძელეთ წველა.

უცებ წამოუშინა ჩიტის კვერცხისხელა სეტყვა. უსიტყვოდ წამოვცვივდით და ქოხისკენ გავიქეცით. შეუბრალებლად გვირტყამდა სეტყვა თავ-პირში, ვედროებში დგაფუნით ცვიოდა სეტყვა და სიმწრით მოწველილი რძე იღვრებოდა ბილიკზე. დანახვერებული ვედროები შევიტანეთ ქოხში. სეტყვისგან დაბზარულ შიფრებს ცხრილივით გასდიოდა წყალი... სწრაფად მივკეც-მოვკეცეთ ლოგინები და ზემოდან გადავაფარეთ „ლეჟანკები“. სველები და სიცვისაგან აკანკალებულები ქოხის მშრალ კუთხეში შევიყუყეთ.

გვიხსნა ნინა ძალომ, ცეცხლი დავგინთო. გავთბით და დილის საქმიანობას ჩვეული ენერგიით შევუდექით. ამოვიყვანეთ ყველი, გავაკეთეთ „ნადულალი“, დავასუფთავეთ ჭურჭელი, დავალაგეთ ქოხი და მხარზე შედგმული ყველით სავსე ვედროებით დავუყვევით დაღმართს კოლმეურნეობის სანყოფისკენ, სადაც სანყოფის გამგე – ძია გიორგი მოთმინებით გველოდებოდა.

ნაკვეთები ქსნის ხეობის ნარსულიან

ქსნისპოპული მასწავლებელი —
გაიოზ (ალე) ბალაშვილი

ჩვენ გვერდით ყოველთვის იყვნენ და იქნებიან ისეთი ადამიანები, მათზე კარგსაც რომ ამბობენ და აუგსაც. იშვიათად თუ იქნება ისეთი, ყველაზე გულბოროტი ადამიანიც რომ ვერ შეჰბედავს ავად ნათქვამს.

განა შეიძლება ვინმემ ცუდად გაიხსენოს ქარჩოხისხეობელი გაიოზ (ალე) ბალაშვილი – უკეთილშობილესი, მართალი კაცი?.. გაიოზი ჩემი მასწავლებელი იყო ბალაანის საშუალო სკოლაში, – ფიზიკას, ხაზვასა და შრომას გვასწავლიდა. ხისგან კაცს გამოთლის და სულს ჩაჰბერავსო, – იტყოდნენ ხოლმე. ჩემთვის იგი ქარჩოხის უახლესი ისტორიის ნაწილია, რომელზეც ხშირად უნდა ესაუბრო მომავალ თაობას... ეტალონია ქსნის ხეობელი კაცის: ამაცი, მშვიდი, ვაჟკაცური, ნამდვილი ინტელიგენტი.

ფოტო, რომელზეც გაიოზ მასწავლებელი მოსწავლეებთან ერთადაა აღბეჭდილი, 1977 წელსაა ახალგორში გადაღებული. ბალაანის მაშინდელი რვანლიანი სკოლის მოსწავლეები: იამზე კარელიძე, ვახტანგ პავლიაშვილი, ამირან მიდელაშვილი, გენრიეტა ქენქაძე, ციციბო მიდელაშვილი, დალი გამხიტაშვილი, მანანა(ჟუჟუნა) გაროზაშვილი კომკავშირის რიგებში მიუღიათ იმ დღეს...

დიდი ადამიანები ნარსულში არ რჩებიან, ისინი ჩვენთან ერთად აგრძელებენ ჩვენი ქვეყნის ისტორიას...

დავით ახლოური

აქტივია თაყაიშვილი
და იკოთის საგანძურში

ქსნის ხეობის ხშირი სტუმარი გახლდათ ცნობილი ქართველი ისტორიკოსი, არქეოლოგი, საზოგადო მოღვაწე ექვთიმე თაყაიშვილი (წმინდა ექვთიმე ღვთისკაცი), რომელსაც კონსტანტინე გამსახურდიამ 1921-1945 წლებში საფრანგეთში გატანილი ჩვენი ეროვნული საგანძურის დაცვისთვის საქართველოს მეჭურჭლეთუხუცესი უწოდა.

ცალკე საუბრის თემაა ექვთიმე თაყაიშვილის ურთიერთობა ახალგორის მუნიციპალიტეტის სოფელ იკოთთან. დიდმა მეცნიერმა ფიცხელაურების ოჯახში ბევრ ისეთ ისტორიულ დოკუმენტს მიაკვლია, რომლებსაც მნიშვნელოვანი როლი ენიჭებათ საქართველოს ისტორიის შესწავლაში. გავიხსენოთ თუნდაც ქართული სამართლის უნიკალური ძეგლი „გარიგება ელმწიფის კარისა“, რომელიც სწორედ იკოთში უნახავს (ვრცლად იხილეთ, ცაგურიშვილი, 2007). ამ ძეგლის შინაარსი იმდენად მრავალფეროვანია, რომ მას საქართველოს როგორც სახელმწიფო წეს-წყობილების, ისევე კულტურული, ეკონომიური და ნივთიერი კულტურის ისტორიის შესასწავლად უაღრესი მნიშვნელობა აქვსო -

ბრძანებდა ივანე ჯავახიშვილი. მართალია ტექსტის ნახევარზე მეტი დაკარგულად ითვლება, მაგრამ გადარჩენილიც ფრიად ღირებული წყაროა.

ექვთიმემ ასევე იკოთში მიაკვლია ქსნის საერისთავოს სტატისტიკურ აღწერილობას, სხვა 35 სიგელ-გუჯართან ერთად, რომლებიც „საქართველოს საისტორიო და საეთნოგრაფიო საზოგადოების“ მუზეუმს დიდსულოვნად გადასცა ვახტანგ ივანეს-ძე ფიცხელაურის დედამ... ესეც საკმარისია იმის საილუსტრაციოდ, თუ რა საგანძური ინახებოდა ქსნის ხეობის ამ უმშვენიერეს სოფელში...

ამ საგანძურის შესახებ მოგვითხრობს ცნობილი საზოგადო მოღვაწე, სასულიერო პირი, ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების წევრი ილარიონ ჯაში: „ბევრი გუჯრები მინახავს სოფელ იკოთში მცხოვრებელი აზნაურის ივანე არჯევანის ძე ფიცხელაურის სახლში... ამათ გუჯრებში ხშირად ნახავდით გიორგი XIII-ის მონერილს ხელს და ბეჭედს. ეჭვი არ არის, რომ ამ გუჯრებში ბევრი საინტერესო რამე მოიძებნება“.

ისტორიულ დოკუმენტებთან ერთად ყურადსაღებია ის ნივთიერი კულტურა, რომელიც ახალგორის მოურავების ოჯახში ინახებოდა, მათ შორის ტყავზე დანერილი

„ვეფხისტყაოსანი“ და ლურჯ ქალღმერთი ხელნაწერი გრამატიკა, რომლებიც ილარიონ ჯაშისთვის დედინაცვალს - იკოთელ ფიცხელაურის ქალს უჩუქებია. იმ დროს ჯაში თბილისის სასულიერო სასწავლებლის მეორე კლასის მოსწავლე იყო, ხელნაწერი წიგნები ერთ-ერთ მასწავლებელს გამოუერთმევია და აღარ დაუბრუნებია... ილარიონის მონათხრობით, დიმიტრი არჯევანის ძე ფიცხელაურს, შემდგომში მთავარეპიკოპოს დოსითეოსს „დაუტოვებია ორი შესანიშნავი ხატი. ერთი მათგანი, როდესაც გაყრილან ეს ოჯახი ივ. ფიცხელაურის ბიძაშვილს (ქალს) შეხვედრია და დუშეთის ეკლესიისათვის შეუწირავს, მეორე კი დღესაც იკოთის ეკლესიაში ასვენია. ეს ხატი მთლად ნაჰგავს რაფაელის მადონას და გარშემო ნაწილებია წმინდანების, თუ არ ვცდები რიცხვით ოც-და-ოთხი. ამ უკანასკნელ ხატში ქსნის ერისთავს გიორგის, კნინა ქეთევან ჯამბაკურიან ორბელიანის მამას სამი სოფელი ყმითა და მამულით უძღვევია დოსითეოსისათვის და მანც არ მიუცია. ეს უთქვამს ჩემთვის ივანე ფიცხელაურს.“

დავით ახლოური,

ქსნის ხეობის ისტორია
2022

საქართველოს პრემიერ-მინისტრმა ირაკლი ღარიბაშვილმა პარლამენტში ინტერპელაციის წესით დაუშტაბების შეკითხვებს უპასუხა

პირველი გვერდიდან

მინდა კიდევ ერთხელ ვუთხრა ჩვენს საზოგადოებას, - დღეს ჩვენი ქვეყანა არ არის არც ნატოს წევრი, არც ევროკავშირის წევრი. ევროკავშირის წევრი ქვეყნები მაქსიმალური სიფრთხილით ეკიდებიან საკუთარი უსაფრთხოებისა და ეროვნული ინტერესების დაცვას. და როდესაც ჩვენ საუბარი გვაქვს, თუ რატომ ვერ ვართ ისინი ესკალაციას პირდაპირ რუსეთთან, მათი პასუხი არის ძალიან მარტივი, რომ რუსეთთან მათი პირდაპირი ესკალაცია და კონფრონტაცია გამოიწვევს მესამე მსოფლიო ომის დაწყებას. ჩვენთვის, საქართველოსთვის, ახალი ომის დაწყება ნიშნავს მესამე მსოფლიო ომის დაწყებას. აბსოლუტურად იდენტურია ჩვენთვის, იმიტომ, რომ ქვეყანა ვერ გაუძლებს ახალ ომს. ჩვენი მთავარი ამოცანა, მათ შორის, თქვენიც, ოპოზიციის წარმომადგენლებო, უნდა იყოს ერთიანობის შენარჩუნება და ამ დიდი გამოწვევის ერთობლივად გამკლავება.“

დეპუტატების შეკითხვების შემდეგ, პრემიერ-მინისტრმა დასკვნით სიტყვაში აღნიშნა, რომ ხელისუფლების გეგმა არის მშვიდობიანი, სტაბილური და კეთილდღეობაზე ორიენტირებული.

„ახლა რაც შეეხება სხვა საკითხებს. ძალიან მოკლედ ასევე მინდა გითხრათ კიდევ ერთხელ: გაუკვირდათ ჩვენს ექსტრემისტებს საუბარი და განცხადებები იმის თაობაზე, რომ ის გამონათქვამები, რომლებიც მათგან მომდინარეობს და რომელიც ჩვენმა საზოგადოებამ ძალიან მკაფიოდ მოისმინა ბოლო დღეების განმავლობაში, ლიბერალური კი არა, ფაშისტური გამონათქვამები, პირდაპირ ბუღინგი მიდიოდა ჩვენი საზოგადოების უმრავლესობის წევრების, ოჯახის წევრების, შვილების წინააღმდეგ. ეს არის არა თუ ლიბერალიზმი და დემოკრატია, ეს არის ჩვეულებრივი ნეო-ფაშიზმი. ის მეთოდები, რომლითაც ეს ადამიანები აწამებდნენ ადამიანებს, აუპატიურებდნენ, ტანჯავდნენ, კლავდნენ, თქვენ, ვისაც წაკითხული გაქვთ ლიტერატურა და მასალები, ეს არის ჩვეულებრივი ბოლშევიკური და ფაშისტური მეთოდები. იგივე, აბსოლუტურად იდენტური მეთოდებით აწამებდნენ ჩვენს ხალხს. 300 000 ადამიანი გაასამართლეს ამ ადამიანებმა, ამ ძალის რეჟიმმა. ბატონი მეგრელიშვილი გამოვიდა და თქვა, რომ იქნებ ავუხსნათ კიდევ ერთხელ ხალხს გასაგებად, თუ რატომ ვგულისხმობთ, რომ მათი ეს დესტაბილიზაცია გამოიწვევს ომს რუსეთთან. ეს ძალა როცა იყო ხელისუფლებაში, თავიანთი უგუნური პოლიტიკით დაანგრის ქვეყანა. 20% ჩააბარეს. ერთ-ერთი წარმომადგენელი წელან მეკითხებოდა, რა გეგმა გვაქვს ჩვენ ამ 20%-ის დაბრუნების. ახლა მე მინდა მათ ვკითხო: თქვენ რა გეგმა გქონდათ, როცა ამ პროვოკაციებს თავიდან ვერ იცილებდით კი არა, პირიქით, უფრო მეტს თვითონ აკეთებდით. მე მინდა უფრო მეტი ვთქვა - ამ ადამიანების, სააკაშვილის პარტიამ, თვითონ სააკაშვილმა ჩააბარა 20% ჩვენი ტერიტორიების რუსეთს. კოდორი, ახალგორი, ასზე მეტი სოფელი. ვინმემ მოკითხა პასუხი ამ ადამიანებს, რომ ჩვენი ძირძველი ტერიტორიები გადასცეს ოკუპანტ ქვეყანას? დღეს როგორ ბედავენ ეს ადამიანები, რომ ჩვენ გვისვამენ კითხვას: რა გეგმა აქვს თურმე მთავრობას, ამ ტერიტორიების დაბრუნების. ჩვენი გეგმა მე ახლა წარმოგიდგინეთ ძალიან მოკლედ, რამდენიმე სიტყვით. ჩვენი გეგმა არის მშვიდობიანი, სტაბილური, კეთილდღეობაზე ორიენტირებული, ეს არის გზა, რომელიც მიიყვანს ჩვენს ქვეყანას გაერთიანებისკენ და არა თქვენი გზა, რომელიც უკავშირდება ჩვენი ქვეყნის დანგრევას და ნიშნავს ჩვენი ქვეყნის უკრაინიზაციას“, - განაცხადა პრემიერმა.

ახალგორის მუნიციპალიტეტი

ახალგორის მუნიციპალიტეტის ტერიტორია 1917 წლამდე ტფილისის გუბერნიის გორის მაზრაში შედიოდა. გასაბჭოების შემდეგ, 1922-1990 წლებში ლენინგორის რაიონის სახით შედიოდა სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქში. 1991 წლიდან ეწოდა ახალგორის რაიონი, ხოლო 2006 წლიდან – ახალგორის მუნიციპალიტეტი. 1995-2008 წლებში შედიოდა მცხეთა-მთიანეთის მხარეში.

საქართველოს პრეზიდენტის მ. სააკაშვილის 2005 წლის 16 დეკემბრის 2304-რს ბრძანების საფუძველზე მოხდა საქართველოს რაიონების რეორგანიზაცია, რის შედეგადაც არსებული რაიონები შეიცვალა მუნიციპალიტეტებად. სსიპ „ახალგორის მუნიციპალიტეტის“ (ს/ნ. 223238217) გადაამხდელად რეგისტრაციის თარიღია 2006 წლის 11 დეკემბერი, ხოლო რეგისტრაციის თარიღი – 2006 წლის 19 დეკემბერი.

2007 წლის 8 მაისის საქართველოს პარლამენტის დადგენილებით (№4735) ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ტერიტორიაზე შეიქმნა დროებითი ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეული. ხოლო საქართველოს პრეზიდენტის 2007 წლის 10 მაისის №296 ბრძანებულებით „ყოფილ სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქში კონფლიქტის მშვიდობიანი მოგვარებისათვის სათანადო პირობების შექმნის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლისა და „დროებითი ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულის შექმნის შესახებ“ საქართველოს პარლამენტის 2007 წლის 8 მაისის 4735 დადგენილების შესაბამისად შეიქმნა ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ტერიტორიაზე დროებითი ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულის ადმინისტრაცია.

ამ დროიდან ახალგორის მუნიციპალიტეტი, რომელიც მანამდე მცხეთა-მთიანეთის მხარის ადმინისტრაციულ საზღვრებში იყო, დროებით ადმინისტრაციულ ერთეულს მიეკუთვნა.

2008 წლის აგვისტოს რუსეთ-საქართველოს ომის შემდეგ ოკუპირებულია რუსეთის მიერ. დე-ფაქტო სამხრეთ ოსეთის რესპუბლიკამ მუნიციპალიტეტს დაუბრუნა საბჭოთა სახელწოდება ლენინგორი.

ოკუპირებული სოფლები:

- აბრევი • არმაზი • ახალდაბა • ახალსოფელი • ახმაჯი
- ბალაანი • ბაზუანი • ბეჟანთკარი • ბოსელთა • გავაზი
- გარუბანი • გარუეთი • გდუ • გუდანვერი • დაბაკნეთი
- დადიანეთი • დელკანი • დოგუზაანი • დორეთკარი • ელოიანი • ერედა • ვაშლოვანი • ველისა • ზახორი • ზემო ბოლი • ზემო ღრუ • ზემო ყური • ზოდები • თინიკაანი • თოხთა • იკოთი • კარა • კოდვიჯვარი • კორინთა • კუცხოვეთი • ლარგვისი • მამულაანი • მანჭიკაანი • მარტიანი • მაჭარაანი • მახარეთი • მიდელაანი • მონასტერი • მონასტერი • მორბედაანი • მოსაბრუნი • მსხლები • მუჯუხი • მშველიეთი • ნაგომევი • ნავიხევი • ნახიდი • ორჭოსანი • ოხირი • პავლიანი • პაპიანი • საბარკლეთი • სალბიერი • საძეგური პირველი • უკანამხარი • უკანაუბანი • ქარელთკარი • ქედიგორა • ქენქაანი • ქვემო ალვი • ქვემო ბოლი • ქვემო ღრუ • ქურთა • ღდუღეთი • ყანჩავეთი • ყველდაბა • ყოჩიანი • შიუკაანი • შუა ალვი • ჩიგოიანი • ჩიტიანი • ჩუქნეთი • ჩორჩანი • ცხისოფელი • ცხავათი • ცხილონი • ძანგათი • ძეგლეთი • ძუკათა • წინაგარი • წირი • წირქოლი • წიფთაური • წოლდა • წუბენი • ჭანდარი • ჭორჭოხი • ხარბალი • ხარკელანი • ხრამისწყარო • ჯვარისუბანი

მეგობრები არ თვლიან ქრომოსომებს

ახალგორის და წილკნის ბაბა-ბაღების ალსაზრდელებმა თბილ და საინტერესო ვითარებაში აღნიშნეს

დაუნის სინდრომის საერთაშორისო დღე – მეგობრები არ ითვლიან ქრომოსომებს...

